

7. maj 2021
Side 1 af 5

Fremsendelse af Børn og Unges budgetforslag 2022-2025

I forbindelse med fremsendelse af Børn og Unges budgetforslag for 2022-2025 er der følgende opmærksomhedspunkter, som uddybes nedenfor:

- Tid sammen med børnene og de unge
- Styrkelse af specialtilbud
- Udsatte og sårbare børn og unge
- Anlægsområdet

Tid sammen med børnene og unge

Høj kvalitet i Børn og Unges tilbud har stor sammenhæng til, at der er nærværende og kendte voksne, som har tid til børnene og de unge. Gennem arbejdet med Stærkere Læringsfællesskaber styrkes den professionelle dømmekraft, og via udvikling af den faglige identitet giver læringsfællesskabet os nye perspektiver på vores handlinger og hjælper os til at træffe mere nuancerede beslutninger i vores praksis. For børnene opleves dette som mere nærværende voksne, der har mere tid sammen med dem og dermed bidrager det til et fagligt løft og bedre trivsel.

Siden budget 2020, hvor det blev besluttet, at der skal arbejdes med kendte voksne, har Børn og Unge afdækket, hvordan der kan arbejdes med flere kendte voksne i forbindelse med vikardækning på skoleområdet. Det foreløbige arbejde peger på særligt to vigtige kvalifikationer for vikarer i folkeskolen. Det er kendskab til elevgruppen og fagkompetencer, hvorfor flere undervisningstimer planlagt med to voksne er en vej at gå.

Når skolerne har svært ved at få økonomien til at hænge sammen, betyder det, at de eksempelvis har færre timer med to voksne eller benytter sig af classesammenlægninger. Skolerne oplever et generelt pres på økonomien for at tilbyde en attraktiv folkeskole ud over minimumskravene, og dette pres på økonomien på almenområdet forøges som følge af den stigende andel af elever, der visiteres til specialundervisning. Dette betyder, at skolernes muligheder for at prioritere flere undervisningstimer med to voksne, færre elever i klasserne, at få flere i folkeskolen og at øge egenskoleandelen bliver mindre.

Ud over løftet på finansloven er der behov for at tilføre området markant flere midler, såfremt skolerne skal have flere undervisningstimer med to voksne. En måde at give skolerne en håndsrækning er at fremrykke finanslovsmidlerne med et år, så det endelige niveau opnås i 2022 i stedet for i 2023 som aftalt med finansloven.

Normeringerne i dagtilbud er et vedvarende opmærksomhedspunkt. I budgettet for 2021 blev der afsat midler til fremrykning af minimumsnormeringer,

men dette kræver dog samtidig, at de afsatte midler på finansloven øremærkes til dagtilbuddene fremover og også, når de overgår til at tildeles som en del af bloktilskuddet. I forhold til grundlaget for budget 2021 mangler der omkring 5 mio. kr. i varig finansiering i 2025 og frem for at kunne sikre minimumsnormeringer på kommuneniveau. Det vil kræve et yderligere og ikke uvæsentligt løft at indføre minimumsnormeringer på afdelingsniveau. Løbende reduktioner på dagtilbudsområdet som eksempelvis fællesbidraget forringer normeringerne i dagtilbuddene og kan forøge den manglende finansiering fra 2025.

7. maj 2021
Side 2 af 5

Ud over normeringer har tilrettelæggelse af arbejdstiden stor betydning for, at de voksne har mest mulig tid sammen med børnene. For at opnå den bedste kvalitet i tilbuddene med medarbejderne, arbejder Børn og Unge med at implementere en ny arbejdstidsaftale med fokus på tiden sammen med børnene, og der indføres et nyt planlægningsystem i dagtilbuddene, som gør en effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne nemmere.

En forudsætning for at leve op til minimumsnormeringerne er, at der kan rekrutteres det nødvendige pædagogiske personale. Med det store behov for mere uddannet arbejdskraft i fremtiden er det nødvendigt at sætte ekstra ind på vejledning til studerende og elever. Dette for at sikre, at alle elever og studerende kommer godt igennem deres uddannelse, og bliver en attraktiv arbejdskraft, der ønsker ansættelse i kommunen efterfølgende. For at sikre rekruttering og fastholdelse af den rette arbejdskraft til området, så den nødvendige faglighed er til stede i dagtilbuddene, er det vigtigt, at der afsættes ressourcer hertil til dagtilbudsområdet.

Styrkelse af specialtilbud

En stigende andel af de aarhusianske børn henvises til et specialtilbud. Det gælder både for de helt små børn i dagtilbud og de større børn i skole. Det er en landsdækkende tendens over en længere periode, at der er en stigende andel af børn og elever i specialtilbud. Der findes ingen enkle forklaringer herpå, men det hænger formentlig blandt andet sammen med, at børn og unge oplever en stigende kompleksitet i hverdagen, som gør, at sårbare børn og unge har sværere ved at være i normaltilbuddene. Som landets øvrige kommuner arbejder vi i Aarhus på at finde forklaringer på denne udvikling.

Der er således en markant stigning i behovet for pladser i både specialdagtilbud og specialklasser i Aarhus Kommune, hvor væksten langt overstiger udviklingen i børnetallet.

I 2020 oprettede Børn og Unge 17 nye og dyrere specialdagtilbudspladser svarende til en udvidelse af kapaciteten på 25 procent. Alligevel er der allerede tegn på kapacitetsudfordringer ved, at der ikke er et tilstrækkeligt antal

særlige dagtilbudspladser til at dække antallet af børn, der vurderes at have et behov herfor. Det er derfor nødvendigt, at der tilføres flere midler til området, end der sker via budgetmodellen.

7. maj 2021
Side 3 af 5

På skoleområdet er segregeringsgraden i Aarhus Kommune og på landsplan de seneste 5 år steget relativt med 15-20 procent, og i samme periode er elevgrundlaget kun steget med 1 procent. Denne stigning har og har haft en række konsekvenser for økonomien på specialundervisningsområdet og herunder skolernes decentrale råderum. I budgetforliget for 2020 blev en del af presset imødekommet med ekstra ressourcer til området og i budgetforliget for 2021 blev der givet et midlertidigt løft til mellemformer, men der er stadig stort pres på skolernes økonomi som følge af flere elever, som henvises til specialklasser.

De tilførte midler til specialundervisning anvendes bl.a. til arbejdet med mellemformer mellem special- og almenundervisning. Et af formålene med disse indsatser er at imødegå udfordringerne med den stigende andel af børn og elever, der har behov for særlige tiltag. Mange skoler, dagtilbud og fritids- og ungdomsskoletilbud arbejder allerede med mellemformer på forskellig vis, f.eks. ved at inddrage nest-principper og have fokus på medarbejdernes specialpædagogiske kompetencer.

Der er en tendens til et stigende behov på området, og de afsatte midler i tidligere budgetforlig dækker alene en del af merudgifterne jf. skoleanalysen, og budgettet til specialundervisning er fortsat underfinansieret.

For at imødekomme presset på området er det nødvendigt at tilføre et løft af budgettet – både til skolernes drift af specialundervisning og de kapacitetsudfordringer, der følger af, at stadig flere og flere elever modtager specialundervisning.

Det skal derudover bemærkes, at der fra skoleåret 2021/22 indføres en ny visitationsmodel, som sikrer, at eleverne hurtigere kommer i specialundervisningstilbud.

Udsatte og sårbare børn og unge

Efter mere end et år med Corona-restriktioner er børnene og de unges trivsel påvirket. Undersøgelser viser, at det særligt er de børn og unge, som i forvejen har det svært, som mistrives. At være tilpas, have gode kammerater og opleve tryghed er afgørende for både faglig, personlig og social udvikling. Derfor skal vi have mere fokus på at styrke børnenes og de unges fællesskaber i dagtilbuddene, skolen og i fritidstilbuddene, hvilket gælder for alle børn og unge, men der er behov for en ekstra indsats over for den gruppe af børn og unge, som har det sværest.

Som det fremgår af årsberetningen for 2020 er der fortsat grupper af børn og unge på tværs af 0-18-årsperspektivet som af forskellige grunde er sårbare eller udsatte, f.eks. på grund af deres sociale baggrund, særlige behov eller decideret social udsathed.

7. maj 2021
Side 4 af 5

For at børn får et godt børneliv er der blandt andet behov for et særligt fokus på mental sundhed, herunder indsatser som styrker fællesskaber for alle børn og unge, indsatser til opsporing af børn og unge i begyndende mistriivsel og indsatser målrettet børn og unge i mistriivsel.

Anlægsområdet – bedre indeklima og mere skolekapacitet

I investeringsplanen 2024-2033 er der taget højde for en stor del af de kommende års behov for pasningstilbud og skolekapacitet. Inden for et par år vil der dog også være behov for afsætte midler til en løsning, som imødekommer det stigende antal børn i skolealderen i særligt det vestlige Aarhus.

Børn og Unge har siden 2007 bygget rum til leg og læring med fokus på sammenhængen mellem pædagogisk modernisering, organisering og bygninger inden for rammen af RULL-programmet. Erfaringerne og resultaterne fra RULL-programmet skal bruges til at sikre børnene og de unge bygninger med godt indeklima, hvor der er rummelighed, æstetik, variation og sunde lyd-, lys-, luft- og termiske forhold. Børn og Unge udarbejder aktuelt en indeklimastrategi for dagtilbud i Aarhus Kommune. Strategien gør status på bygningernes stand, indeklimaforhold, og prissætter, at bygningerne gøres tidsvarende.

Byrådet har i Aarhus Kommunes investeringsplan 2024-2033 afsat midler til blandt andet indeklimaforbedringer, men det er ikke forventningen, at der inden for en overskuelig horisont, afsættes midler til at løfte indeklimaet i alle skoler og dagtilbud. Særligt på dagtilbudsområdet vil der inden for få år være bygninger, der er i så ringe stand, at de må fraflyttes og genoprettes. Da puljen til indeklimaforbedringer også dækker en række andre områder som toiletter og arbejdsmiljø, er det ikke forventningen, at disse dagtilbudsbygninger kan opføres for de afsatte midler.

Antallet af børn, der har behov for specialklasseundervisning i de seneste år, har været stigende, både i Aarhus og på landsplan. Det betyder, at der i de kommende år vil være behov for at bygge nye lokaler og faciliteter til at imødekomme det stigende antal specialklassebørn.

Skolernes nuværende trådløse netværk blev etableret i 2014 og 2015. I 2024 og 2026 står størstedelen af de nuværende "wireless access points" og de switches, som de er koblet op på, foran en udskiftning samtidig med, at en del af dagtilbuddenes netværk også skal udskiftes. Hovedparten af det nuværende netværksudstyr har desuden serviceudløb i 2024 og 2026, og

kan herefter ikke længere modtage nødvendige sikkerhedsopdateringer, hvorfor det bør udskiftes. Samtidig er udstyret i 2024 henholdsvis 2026 så gammelt, at det rent fysisk og teknologisk vil give udfordringer i driften, at køre videre med det nuværende netværk. Det vil være nødvendigt at skifte udstyret, så skoler og dagtilbud fortsat kan have et velfungerende internet, hvilket også er en væsentlig kvalitet for fritidsbrugerne på skolerne.

7. maj 2021
Side 5 af 5

Når vi fremover bruger penge på anlæg, er det vigtigt, at vi fortsat bygger klimavenligt, hvilket alt andet lige vil forøge merudgifterne til de kommende års nødvendige anlægsinvesteringer på skolerne og i dagtilbuddene.

Effektmål

Børn og Unges effektmål og indikatorer i budget 2021 videreføres i budget 2022, hvilket Børn og Unge-udvalget er orienteret om. Det drejer sig om følgende mål og indikatorer (i parentes):

- Læring og Udvikling (sprog ved 3 år og gennemførelse af ungdomsuddannelse for 25-årige)
- Fællesskaber (ensomhed 4.-9. klasse)
- Sundhed og trivsel (elevfravær 0.-10. klasse og overvægt 0., 6. og 9. klasse)

Budgetudfordringer af teknisk karakter

Indregning af bevilling til specialundervisning i budgetmodellen

Ved forliget om budget 2020-2023 blev der afsat midler til inklusion og specialpædagogik. Der er afsat 21 mio. kr. årligt til folkeskolerne til udvikling og drift af mellemformer mellem almen- og specialundervisning og til drift af specialundervisning på skolerne. Ud af disse 21 mio. kr. er 15 mio. kr. lagt ind i skolernes budgetter til finansiering af specialundervisning, som er et område, hvor skolerne i forvejen havde merudgifter i forhold til de tildelte budgetter. Specialundervisning er omfattet af en budgetmodel. Det foreslås, at de 15 mio. kr. indregnes i enhedspriserne i budgetmodellen. Formålet med dette er at kunne opretholde serviceniveauet ved stigende elevtal.

Afledte driftsudgifter af forslag til udmøntning af anlægsbufferen

Børn og Unges forslag om at udvide bygningskapaciteten til specialklasser medfører merudgifter til bygningsdrift på 0,18 mio. kr. i 2024 og varigt derefter på 0,37 mio. kr.

Med venlig hilsen

Thomas Medom

/

Martin Østergaard Christensen